

Iran đang Câu Giờ và Sẽ Không Chịu Thỏa Hiệp về Eo biển Hormuz

Steve Balestrieri / Bản dịch của Hướng Dương

[Iran is stalling for time and won't make a Strait of Hormuz deal](#)

Iran đang câu giờ và sẽ không thỏa hiệp về Eo biển Hormuz

Iran nói rằng hồi đáp của Mỹ về vấn đề Eo biển Hormuz là "chưa thỏa đáng" – Phía Iran đang chơi trò câu giờ nay lại mới lật kèo. Reuters cho biết hôm Chủ nhật, Mohsen Rezaei, Thư ký Hội đồng An ninh Quốc gia Tối cao Iran, đã nói với báo chí nhà nước rằng hồi đáp của Washington về bảy điều kiện của Iran để mở lại Eo biển Hormuz "chưa thỏa đáng". Ông nói thêm rằng Iran đã ngưng hồi đáp lại Mỹ. Tòa Bạch Ốc chưa trả lời Reuters về lời tuyên bố này của Iran.

Lập trường cứng rắn của Iran không có gì đáng ngạc nhiên mặc dù trên thực tế các hải cảng của Iran vẫn đang bị hải quân Mỹ phong tỏa. Tuy nhiên, phản ứng này phù hợp với cách Tehran hành xử từ khi thỏa hiệp thư (MoU – Memorandum of Understanding) ký kết vào trung tuần tháng 6 giữa Washington và Tehran đã đổ vỡ chỉ khoảng ba tuần sau đó, và cả hai phía lại chọn bom đạn lại nhau.

Những gì Iran đã nêu lên bàn nghị sự

Iran đã nêu ra kế hoạch của mình bên lề kỳ họp Đại hội đồng Liên Hợp Quốc vào tháng trước. Trên văn bản, kế hoạch này rất giản dị: hãy đáp ứng bảy điều kiện, Tehran sẽ lập lại trong vòng bảy ngày sự vận chuyển bình thường của tàu bè qua eo biển này. Tuy nhiên, không gì đáng ngạc nhiên đến chế độ Iran lại đơn giản. Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran (IRGC) đã nổ súng vào các tàu bè trên eo biển Hormuz vài ngày sau khi thỏa hiệp thư (MoU) tháng 6 được ký kết.

Theo Reuters, nếu Mỹ bỏ lệnh phong tỏa các hải cảng của Iran thì Iran sẽ mở lại tuyến đường thủy này. Các trung gian hòa giải xứ Qatar đã đi lại giữa hai phái đoàn tại New York; đây là cuộc đàm thoại gián tiếp đầu tiên kể từ khi lệnh ngừng bắn đổ vỡ.

Tổng thống Trump công khai bác bỏ đề nghị này, ông nói rằng Iran đã "thua đau" và coi thỏa hiệp đó không thể chấp nhận được. Tuy nhiên, Washington vẫn gửi thư phúc đáp thông qua Doha. Một viên chức không phải người Iran nhưng biết rõ về cuộc luận đàm nói với Reuters rằng hai bên đã đồng ý phần lớn về các nước đi cần thực hiện, nhưng lại không đồng ý về sự sắp đặt các bước đi.

Nguyên trạng đã không còn, theo Tehran

Rezaei đưa ra trên X (mạng xã hội) nhiều chi tiết hơn so với những chi tiết truyền thông nhà nước Iran nêu ra. Ông cho biết Mỹ đã thỏa thuận một số trong bảy điều kiện được đưa ra; tuy nhiên, ông cũng tuyên bố sẽ "*không có chuyện quay lại nguyên trạng trước đây*". Ông không nói rõ Washington đã chấp nhận những yêu cầu nào. Theo bản tổng hợp tin tức của tờ Daily Jagran, các điều kiện tập trung vào sự chấm dứt phong tỏa của hải quân Mỹ và ngưng hạn chế số lượng bán dầu của Iran. Tuy nhiên điểm gai góc lại không được nêu lên trong danh sách đó. Reuters đã loan tin rằng Iran muốn bất kỳ thỏa hiệp cuối cùng nào cũng phải trao cho họ quyền kiểm soát eo biển. Và cả quyền thu lệ phí. Hồi tháng 5, Ngoại trưởng Marco Rubio đã nói rằng yêu cầu này không thể chấp nhận được và lập trường của Washington kể từ đó vẫn không mềm dẻo đi. Tuần trước tại Athens, ông Rubio tuyên bố rằng Iran đã bỏ lỡ nhiều cơ hội để đạt tới thỏa hiệp.

Tờ La Voce di New York đưa tin ông Rezaei cũng nói với đài Press TV rằng Iran đe dọa nói rộng danh sách những mục tiêu tấn công — lúc đầu chỉ nhắm vào các tàu chở dầu — sang cả giây cáp viễn thông ngầm, trung tâm dữ liệu và các cơ sở AI do các công ty Mỹ xây dựng trong khu vực mà ông ước tính giá trị lên tới hơn 2.000 tỷ USD. Ông cũng cho biết số tiền trả cho các thuyền trưởng lái tàu trên các tuyến đường phía nam dọc theo bờ biển Oman đã tăng vọt từ 10.000–15.000 USD mỗi chuyến lên tới hơn 100.000 USD.

Lợi hại song hành

Vậy tại sao Tehran lại xử sự như thể họ đang nắm lợi thế? Một phần lý do nằm ở lịch trình. Ông Trump đã đăng trên Truth Social rằng Mỹ sẽ không tấn công Iran trước cuộc bầu cử giữa nhiệm kỳ vào ngày 3 tháng 11. Đó là một sai lầm. Việc công bố khoảng thời gian không tấn công trao cho đối phương ba tuần tự do hành động, và IRGC cũng biết cách theo dõi lịch trình như bất cứ ai.

Part of it is the proxies. Yemen's Houthis have escalated their missile campaign against Saudi Arabia, hitting Riyadh's King Khalid International Airport, badly damaging a plane and killing more than a dozen people last week. That's pressure on the Gulf partners Washington needs in its corner. However, Iran's leverage is a wasting asset. The USS Theodore Roosevelt left San Diego on September 27 and is headed toward the region. And Tehran is clearly nervous about being bypassed.

Nguyên nhân một phần là di các lực lượng ủy nhiệm. Phong trào Houthi tại Yemen đã gia tăng tấn công Ả Rập Xê Út bằng hỏa tiễn nhắm; tuần trước, họ đã tấn công Sân bay Quốc tế King Khalid ở Riyadh, gây hư hại nặng cho một chiếc máy bay và gây thiệt mạng cho hơn mười người. Điều này tạo áp lực lên các nước vùng Vịnh mà Washington cần theo mình. Tuy nhiên, lợi thế của Iran càng ngày càng xụi giá. Hàng không Mẫu hạm USS Theodore Roosevelt đã rời San Diego vào ngày 27 tháng 9 và đang tiến tới vùng này. Và Tehran rõ ràng đang lo bị qua mặt.

Foreign Ministry spokesman Esmail Baghaei complained that Washington tried to open a southern route through Omani waters, which he called a threat to Iran's national security. Those detours won't be short-term, as no one trusts this regime to follow any agreement. However, the Strait carried 20 percent of the world's oil and LNG before the war, and every week that the flow is curtailed, the bill lands on everyone, Iran included. And despite their bold proclamations, they are in a terrible economic position. Tehran offered seven conditions in seven days. Washington reportedly met some of them. Iran said it wasn't enough. It never will be.

Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Esmail Baghaei đã phàn nàn rằng Washington đã tìm cách mở một con đường ở phía nam đi ngang vùng biển Oman; ông coi đây là mối đe dọa đối với an ninh quốc gia của Iran. Những con đường vòng này không là tạm thời vì không nghĩ giải pháp này sẽ do một thỏa hiệp nào qui định. Tuy nhiên trước khi có chiến tranh eo biển này vận chuyển 20% lượng xăng dầu và khí tự nhiên hóa lỏng (LNG) của thế giới do đó, mỗi tuần lễ dòng vận chuyển này bị ngăn chặn thì ai cũng phải trả giá kể cả Iran. Và dù có tuyên bố hung hăng thì họ cũng đang gặp tình trạng kinh tế vô cùng khó khăn.

Tehran đã trong vòng bảy ngày đưa ra bảy điều kiện. Được biết Washington đã đáp ứng một số trong những điều kiện đó nhưng Iran cho rằng vẫn chưa đủ. Và sẽ chẳng bao giờ là đủ.

Về tác giả Steve Balestrieri

Steve Balestrieri chuyên viết về các vấn đề an ninh quốc gia. Ông từng phục vụ trong Lực lượng Đặc Biệt Bộ binh Hoa Kỳ với cấp bậc hạ sĩ quan và chuẩn úy. Ngoài các bài viết về quốc phòng, ông còn viết về giải NFL cho trang PatsFans.com và là một thành viên của Hiệp hội Nhà báo Bóng bầu dục Chuyên nghiệp Hoa Kỳ (PFWA). Ông thường viết bài cho trên nhiều báo quân đội.